

Penilaian Pelaksanaan Program Pentaksiran Alternatif Sekolah Rendah (PASR) di Sekolah Rendah Pendidikan Khas Integrasi

(School Alternative Assessment Programme (PASR) Implementation Evaluation
In Special Education Integrated School)

MOHD HUZAIMI ABDUL MANAP*, ZOLKEPLI HARON, & NORASMAH OTHMAN

ABSTRAK

Keberkesanan sesuatu program pentaksiran perlu dilihat dan dinilai supaya mencapai sasaran dan objektif keseluruhan pendidikan agar kos yang dilaburkan tidak disia-siakan. Kajian tinjauan ini dijalankan untuk menilai tahap dimensi proses dalam pelaksanaan program Pentaksiran Alternatif Sekolah Rendah (PASR). Model Penilaian KIPP (Konteks, Input, Proses, Produk) digunakan bagi mengukur tahap dimensi proses serta hubungannya dengan dimensi input dalam pelaksanaan PASR di sekolah. Kajian ini melibatkan 30 orang guru pendidikan khas yang dipilih secara rawak mudah dari 15 buah sekolah dalam Daerah Hulu Langat. Soal selidik digunakan sebagai instrumen dan data dianalisis menggunakan analisis deskriptif dan analisis inferensi. Dapatan menunjukkan tahap dimensi proses (pemantauan, penyelarasan dan sokongan pentadbir) berada pada tahap tinggi. Tambahan lagi, terdapatnya hubungan linear positif yang kuat dan signifikan antara dimensi proses dengan dimensi input dalam pelaksanaan PASR. Hasil kajian ini menyumbang kepada Kementerian Pendidikan Malaysia untuk memperbaiki dan menambahbaik pelaksanaan program agar menjamin ke arah kemenjadian murid dalam program tersebut pada masa hadapan.

Kata Kunci: PASR; penilaian, pendidikan khas, pemantauan, penyelarasan, sokongan pentadbir

ABSTRACT

The effectiveness of an assessment program should be viewed and evaluated to achieve the overall goals and objectives of the education so that the cost of the investment is not wasted. This survey was conducted to evaluate the level of process dimension in the implementation of the Primary School Alternative Assessment (PASR). The KIPP Evaluation Model (Context, Input, Process, Product) is used to measure the degree of process dimension and its relationship to the input dimension in the implementation of PASR in schools. This study involved 30 special education teachers selected randomly from 15 schools in the Hulu Langat District. Questionnaire was used as the instrument and the data collected were analyzed using descriptive and inferential statistics. The findings show that the process dimensions (monitoring, coordination and admin support) is at a high level. In addition, there is a strong positive and significant linear relationship between the process dimension and the input dimension in the implementation of PASR. The findings of this study contribute to the Ministry of Education Malaysia to improve and amend the implementation of the program to ensure future student enrollment in the program.

Keywords: PASR; assessment, special education, monitoring, moderation, administrative support

PENGENALAN

Pendidikan memainkan peranan utama menyumbang ke arah pembangunan dan pertumbuhan ekonomi sesebuah negara. Sistem pendidikan yang dilaksanakan melalui sistem persekolahan, merupakan antara elemen terpenting bagi sesebuah negara dalam usaha menjadikan rakyat yang berilmu, berpengetahuan dan berkemahiran melalui sistem pendidikan yang berkualiti selaras dengan kemahiran abad ke-21. Bagi merealisasikan matlamat ini, pendidikan yang terbaik dan berkompotensi perlu disediakan bagi menghadapi

cabaran masa hadapan. Transformasi sistem pentaksiran bagi menggantikan sistem penilaian terdahulu telah menarik perhatian bidang pendidikan terutama pengkaji berikutan dapatan kajian mendapati pelaksanaan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) telah menimbulkan pelbagai isu dan cabaran dalam kalangan pentadbir, guru-guru dan ibu bapa (Kilue et al. 2017; Lembaga Peperiksaan 2012a; Naim & Rohaya 2014).

Pelaksanaan pentaksiran antarabangsa seperti *Trends in International Mathematics and Science Study* (TIMSS) dan *Programme for International*

Student Assessment (PISA) membuatkan negara seperti Singapura (Tan 2019), Hong Kong (Guo & Yan 2019; Tan 2019), Chile (Villarroel et al. 2018) dan juga Malaysia merubah sistem pendidikan daripada sistem *exam-oriented* kepada pentaksiran bersifat holistik. Penekanan terhadap pembangunan kandungan pengetahuan serta penguasaan 3M (membaca, menulis dan mengira) sahaja tidak mencukupi kerana tumpuan dunia pendidikan telah terarah kepada kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) dan pembelajaran abad ke-21 (Kementerian Pendidikan Malaysia 2013). Ekoran itu, KPM memperkenalkan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) sebagai sebahagian daripada transformasi pendidikan berikutan pendidikan di Malaysia seringkali dikatakan kurang baik kerana terlalu berorientasikan peperiksaan (Vadsala & Osman 2015; Varatharaj 2018; Yusof & Musa 2011) dan tidak menguji kesemua kemahiran seperti yang dihasratkan dalam sistem pendidikan (Aniza & Zamri 2015).

Transformasi Pentaksiran merupakan satu proses perubahan ke arah penambahbaikan terhadap kaedah penilaian murid yang sedia ada (KPM 2011). Program PBS diperkenalkan selaras dengan transformasi Sistem Pentaksiran Pendidikan Kebangsaan (SPPK) bertujuan untuk menilai potensi murid dan kesediaan untuk belajar, selain menguji penguasaan dan pencapaian. Matlamat utama PBS ialah menyediakan pentaksiran serta pelaporan yang holistik, adil, seimbang serta selaras dengan perkembangan potensi individu ke arah kemenjadian murid dan kebolehpasaran insan. Pelaksanaan pentaksiran di sekolah melibatkan dua komponen iaitu komponen akademik yang melibatkan Pentaksiran Bilik Darjah (PBD) serta Pentaksiran Pusat (PP) dan komponen bukan akademik yang melibatkan Pentaksiran Psikometrik (PPSi) serta Pentaksiran Aktiviti Jasmani Sukan Dan Kokurikulum (PAJSK). Melalui pentaksiran, guru diberi pengiktirafan dan autonomi untuk menjalankan pentaksiran secara formatif ataupun secara sumatif di sekolah (Lembaga Peperiksaan 2012b).

Sistem pentaksiran yang sedia ada sepatutnya dapat membantu guru menghasilkan model insan yang seimbang dari segi Jasmani, Emosi, Rohani dan Intelek. Namun, pelaksanaan PBS yang diharapkan dapat merubah sistem penilaian masih menimbulkan rungutan dalam kalangan guru yang melaksanakan pentaksiran di sekolah. Kajian mendapati pelaksanaan PBS menambah beban tugas guru di sekolah yang sememangnya telah dibebani dengan tugas pentadbiran dan kokurikulum (Fakhri & Mohd Isha 2016; Noorzeliiana et al. 2014; Nor Hasnida 2015; Norazilawati et al. 2015). Ini diperkukuhkan lagi dengan dapatan kajian impak PBS oleh Lembaga Peperiksaan pada 2012 yang mendapati, antara faktor utama yang menyebabkan beban guru bertambah adalah faktor masa, bilangan murid yang terlalu ramai

dan guru juga terpaksa mengisi terlalu banyak dokumen pada satu masa.

Selain itu, timbul isu ketidakakuran dalam pelaksanaan pentaksiran pusat yang seterusnya menyebabkan integriti guru diragui. Saban tahun isu kebocoran kertas soalan dilaporkan oleh akhbar mahu pun media sosial. Terdapat ketidaktelusan berlaku semasa melaksanakan pemantauan oleh pihak atasan (Siti Nor Aisah et al. 2018). Aspek penjaminan kualiti dari segi pemantauan dan penyelarasan amat dititikberatkan oleh Lembaga Peperiksaan bertujuan untuk memastikan PBS dilaksanakan mengikut prosedur bagi menjamin kesahan dan kebolehpercayaan skor, kebolehtadbiran instrumen dan keadilan kepada murid (Lembaga Peperiksaan 2014). Pihak pentadbir sekolah masih kurang keyakinan (Fakhri & Mohd Isha 2016; Noorzeliiana et al. 2014) dalam membimbing dan melakukan pemantauan terhadap pengajaran guru walaupun telah mendapat pendedahan berkaitan pelaksanaan PBS. Faktor kekurangan pengalaman dan kepakaran oleh pentadbir antara penyumbang kepada kurangnya proses bimbingan bagi menghasilkan pentaksiran yang berkualiti (Van Staden et al. 2017).

Penekanan latihan kepada guru merupakan aspek penting bagi meningkatkan kompetensi guru (Hussain et al. 2018) berikutan dapatan kajian mendapati kekurangan latihan menyebabkan guru tidak yakin dalam melaksanakan pentaksiran (Faizah 2011; Hussain et al. 2018; Krishnan et al. 2017). Latihan merupakan pelaburan organisasi bagi meningkatkan pembangunan sumber manusia yang berdaya saing dan berkualiti (Kamaruzzaman et al. 2016). Peruntukan yang besar telah dilabur oleh KPM dari segi kewangan dan tenaga sumber bagi memastikan keberkesanan program yang dirancang. Oleh yang demikian, keberkesanan terhadap kos yang dilaburkan perlu dilihat dan dinilai supaya mencapai sasaran dan objektif program. McNeil (2011) dan Kamaruzzaman (2013) menjelaskan salah satu cara ialah melalui proses penilaian yang teliti dan cekap bagi membolehkan organisasi yang melabur mengetahui sama ada pelaburan tersebut menguntungkan atau tidak.

Justeru itu, kajian awal ini dijalankan untuk menilai sejauh mana keberkesanan melaksanakan PASR di kalangan guru pelaksana di sekolah rendah berikutan masih kurang kajian dijalankan oleh para pengkaji. Oleh itu, objektif kajian ini adalah untuk mengukur tahap dimensi proses (pemantauan, penyelarasan dan sokongan pentadbir) dalam pelaksanaan PASR dan mengenal pasti adakah wujud hubungan di antara dimensi proses (pemantauan, penyelarasan dan sokongan pentadbir) dengan dimensi input (pengetahuan, kemahiran, latihan dan kemudahan) dalam pelaksanaan PASR. Kajian ini amat penting terutama kepada pihak KPM dan Lembaga Peperiksaan bagi memberi input terhadap keberkesanan pentaksiran

baru ini berikutan persekitaran untuk melaksanakan pentaksiran pusat telah disediakan dengan baik. Oleh itu kajian untuk menilai pelaksanaan program PASR sangat sesuai dijalankan dengan menggunakan Model KIPP oleh Stufflebeam (1971) kerana model ini memungkinkan kajian dibuat secara terperinci dan lebih menyeluruh meliputi dimensi konteks, input, proses dan produk. Selain itu, kekuatan dan kelemahan program dapat dikesan agar cadangan penambahbaikan boleh dilakukan dan kualiti program dapat ditingkatkan pada masa akan datang.

PENTAKSIRAN ALTERNATIF SEKOLAH RENDAH (PASR)

Pentaksiran Alternatif Sekolah Rendah (PASR) merupakan sub komponen yang terdapat dalam Pentaksiran Pusat (PP) di peringkat sekolah rendah khusus kepada Murid Berkeperluan Khas (MBK) kategori Masalah Pembelajaran yang mengikuti program integrasi pendidikan khas inklusif sekolah rendah. PASR mula diperkenalkan pada 2016 seiring dengan pengenalan Kurikulum Standard Sekolah Rendah Pendidikan Khas (KSSR PK) dan pentaksiran dijalankan seiring dengan proses pengajaran dan pembelajaran murid di sekolah (Lembaga Peperiksaan 2019). Amalan penilaian sebelum ini, murid-murid MBK yang dikenal pasti boleh menguasai kurikulum diberi peluang untuk mengikuti kurikulum seperti murid arus perdana serta dibenarkan untuk menduduki peperiksaan awam negara sekiranya melepasi syarat yang telah ditetapkan oleh pihak kementerian. Berbeza dengan Ujian Pencapaian Sekolah Rendah (UPSR), PASR menilai murid melalui dua komponen iaitu ProKhas 1 dan ProKhas 2. ProKhas 1 mengandungi instrumen bersepadu bagi menilai murid berdasarkan konstruk Bahasa Melayu, Matematik dan Kemahiran Hidup manakala ProKhas 2 mengandungi instrumen bersepadu bagi menilai murid berdasarkan konstruk Bahasa Inggeris dan Sains. Matlamat utama PASR mengukur tahap pencapaian murid melalui pendekatan pentaksiran bersepadu dan menyediakan pelaporan komprehensif pencapaian murid di sekolah.

PENILAIAN KEBERKESANAN PROGRAM MENGUNAKAN MODEL KIPP

Penjaminan kualiti berkait rapat dengan akauntibiliti. European Commission (2018) dalam laporan *Quality assurance for school development* menyatakan objektif utama penjaminan kualiti ialah untuk meningkatkan pengajaran dan pembelajaran dengan matlamat utama adalah menyokong hasil terbaik untuk pelajar. Maklumat yang tepat diperolehi dari proses penjaminan kualiti boleh membantu pembuat dan penentu dasar melakukan perubahan bagi tujuan

meningkatkan pengajaran dan pembelajaran (European Commission (2018); Fakhri & Mohd Isha 2012; Lembaga Peperiksaan 2014). Dapatan kajian Tan (2010) mendapati pemantauan secara amali atau semasa proses pelaksanaan PBS kurang dilakukan di sekolah-sekolah dan berada pada tahap sederhana (Siti Nor Aisah et al. 2018). Ini dibuktikan oleh dapatan kajian Norazilawati et al. (2015) yang mendapati 4 item dalam dimensi Input menggunakan Model KIPP berada pada tahap sederhana. Ini menunjukkan peranan pentadbir adalah penting bagi menjamin kualiti pentaksiran yang dilakukan. Melalui amalan pemantauan berkualiti, efikasi guru terhadap pengajaran dalam bilik darjah dapat ditingkatkan (Nurahimah & Rafisah 2010).

Amalan penjaminan kualiti amat dititikberatkan dalam pelaksanaan PBS bagi menjamin kualiti pentaksiran yang dijalankan oleh guru (Lembaga Peperiksaan 2014). Semasa melaksanakan PASR, pentadbir dan personel pentadbiran yang dilantik bertanggungjawab menguruskan instrumen pentaksiran dan pentadbiran PASR mengikut garis paduan yang telah ditetapkan oleh Lembaga Peperiksaan. Menurut Sharifah Hasima et al. (2017), kerjasama yang diberikan oleh pentadbir semasa melaksanakan penjaminan kualiti bertujuan memastikan proses pengajaran dan pembelajaran guru berada pada tahap yang diharapkan. Melalui pemantauan dan penyeliaan yang konsisten, dapatan yang diperolehi berguna untuk mengesan isu dan kekangan yang dihadapi guru agar penambahbaikan segera dilakukan bagi mengatasi segala permasalahan yang timbul (Noorzeliana et al. 2014).

Setiap program atau latihan yang dirancang amat penting untuk dinilai secara sistematik bagi memberi maklumat kepada pemegang taruh atau organisasi (Azizi et al. 2007; Kamaruzzaman et al. 2016; McNeil 2011) mengikut matlamat atau objektif yang diharapkan (David et al. 2010 ; Ghazali et al. 2017). Kenyataan ini turut disokong oleh Arikunto (2008), yang berpandangan bahawa penilaian yang dilaksanakan bertujuan melihat kembali apakah program tersebut dilaksanakan mengikut perencanaan dan mengikut objektif. Oleh yang demikian, proses penilaian program yang berkesan memerlukan satu pendekatan atau model tertentu yang mendasari penilaian yang dibuat.

Sesuatu kajian yang melibatkan penilaian program dapat membantu pihak pengurusan untuk melakukan tindakan yang bersesuaian sama ada diteruskan, ditambahbaik atau ditamatkan (Fadzil & Jaleel 2013; Surayah & Haslinda 2009). Dalam kajian ini, penilaian berorientasikan pengurusan KIPP yang setiap abjad pemulaannya membawa maksud Konteks, Input, Proses dan Produk (Fitzpatrick et al. 2011; Stufflebeam 1971, 2003; Stufflebeam & Coryn 2014) seringkali digunakan sebagai indikator dan merupakan model

kerangka kerja yang komprehensif dalam menjalankan kajian untuk penilaian program (Stufflebeam 2003). Model KIPP boleh disesuaikan untuk diaplikasikan oleh pelbagai penggunaan dan digunakan secara meluas dalam kajian berkaitan penilaian pendidikan di seluruh dunia (Fitzpatrick et al. 2011; Stufflebeam & Coryn 2014). Kajian Smith (2018) menggunakan Model KIPP untuk mendapatkan persepsi dan pengalaman pelajar kolej di Georgia terhadap Program *College Learning Support*. Pendekatan Model KIPP juga digunakan oleh Eryanto et al. (2019) untuk menilai keberkesanan latihan dan amalan program keusahawanan yang dijalankan di Sekolah Tinggi Jawa Barat. Lee et al. (2019) menggunakan Model KIPP untuk menilai keberkesanan kurikulum *Medical Humanities Course* di *Seoul National University College of Medicine*. Hakan & Seval (2011) pula menentukan kesahan dan kebolehpercayaan skala penilaian yang dibangunkan berdasarkan prinsip Model Penilaian KIPP dalam konteks penilaian kurikulum Bahasa Inggeris di *Yildiz Technical University*.

Kajian-kajian penilaian program menggunakan model KIPP juga digunakan oleh penyelidik tempatan untuk menilai keberkesanan pelaksanaan program pendidikan. Norazilawati et al. (2015) dalam kajian menggunakan model KIPP untuk menilai pelaksanaan pentaksiran mata pelajaran Sains dalam kalangan guru di sekolah Menengah menggunakan kaedah kuantitatif dan kualitatif. Seramai 112 orang guru Sains dipilih dari 21 buah sekolah di Daerah Batang Padang, Perak sebagai responden kajian. Dapatan penilaian terhadap dimensi konteks, input dan produk berada pada tahap sederhana manakala tahap dimensi proses berada pada tahap tinggi. Terdapat pelbagai kajian yang dibangunkan menggunakan pelbagai dimensi dalam Model KIPP. Kajian Ahmad (2010) dan (Mohamad Fadzil & Abdul Jaleel 2013) menumpukan pada dimensi input, proses dan produk penilaian. Ada juga kajian yang menumpukan pada dimensi input dan proses (Zul Azwal 2017) dan satu dimensi input sahaja (Zulkifli & Norazilawati 2016). Kajian Azizi (2015) pula menilai keberkesanan Kurikulum Pendidikan Islam (KPI) sekolah menengah menggunakan model KIPP. Hasil kajian menyeluruh yang dijalankan, pengkaji telah mengemukakan beberapa cadangan bagi meningkatkan kompetensi guru dan penguasaan ilmu dalam kalangan murid.

METODOLOGI

REKA BENTUK KAJIAN

Penyelidikan penilaian ini menggunakan reka bentuk kajian kuantitatif berbentuk deskriptif dengan menggunakan kaedah tinjauan melibatkan penggunaan soal selidik bagi mendapatkan maklumat mengenai

penilaian guru terhadap pelaksanaan program Pentaksiran Alternatif Sekolah Rendah (PASR). Menurut Creswell dan Creswell (2018), kaedah tinjauan memberi gambaran kuantitatif berkaitan trend, sikap, dan pendapat atau mengadakan ujian dengan mengkaji sampel populasi.

SAMPEL KAJIAN

Responden awal kajian ini melibatkan 30 orang guru tahun 6 pendidikan khas integrasi yang melaksanakan pentaksiran Prokhas 1 dan Prokhas 2 melibatkan 15 buah sekolah di Daerah Hulu Langat yang telah melaksanakan PASR pada tahun 2019, dipilih secara rawak untuk menguji kebolehpercayaan alat kajian sebelum kajian sebenar dijalankan. Kajian awal dijalankan bagi mengenal pasti sama ada responden mampu memahami dan menjawab dengan baik setiap item yang terdapat dalam instrumen (Creswell 2014).

INSTRUMEN KAJIAN

Soal selidik yang dibina mengandungi lima bahagian. Bahagian A melibatkan demografi guru. Manakala Bahagian B (10 item), Bahagian C (27 item), Bahagian D (23 item) dan Bahagian E (8 item) bagi mendapatkan maklumat berkaitan penilaian Dimensi Konteks, Input, Proses dan Produk dalam pelaksanaan PASR di sekolah. Skala Likert 5-poin digunakan dalam soal selidik ini (1: Sangat Tidak Setuju; 2: Tidak Setuju; 3: Tidak Pasti; 4: Setuju; 5: Sangat Setuju). Instrumen soal selidik yang digunakan di dalam kajian ini telah diubahsuai oleh penyelidik berpandukan kepada kajian yang telah dilaksanakan oleh pengkaji terdahulu iaitu Norazilawati (2015), Nor Hasnida (2015), Zul Azwal (2017), Instrumen Pemantauan PASR (2019), Buku Panduan Pentadbiran PASR (2019) dan Buku Panduan Penjaminan Kualiti PASR (2018) oleh Lembaga Peperiksaan.

Kajian awal dijalankan bagi menentusahkan kandungan skor instrumen, menguji kesesuaian dan kefahaman responden khususnya terhadap ketepatan, kesesuaian soalan, istilah, format, arahan, susunan ayat serta gaya bahasa dan menentukan tempoh masa yang diperlukan untuk menjawab kesemua item yang diuji (Cohen et al. 2018). Semasa pentadbiran instrumen segala kelemahan item, kejelasan item mengelirukan perlu dibuat penambahbaikan terlebih dahulu sebelum kajian sebenar dijalankan. Oleh yang demikian, kebolehpercayaan instrumen soal selidik yang dihasilkan dengan menganalisis nilai pekali *Cronbach Alpha*. Instrumen dianggap sesuai sekiranya keseluruhan *Cronbach Alpha* melebihi 0.67 (Cohen et al. 2018).

Kesahan bermaksud sejauh manakah sesuatu instrumen yang akan digunakan bagi menguji apa yang sepatutnya hendak diuji (Colton & Covert 2007; Ghazali et al. 2017). Bagi mencapai kesahan

kandungan item instrumen soal selidik Creswell (2012), Ghazali et al. (2017), Sekaran dan Bougie (2016) mencadangkan penggunaan pakar digunakan untuk mengesahkan konstruk dan item-item dalam instrumen. Menurut Sahandri et al. (2014), peratusan minimum 80% persetujuan diperlukan bagi setiap item yang disahkan. Oleh yang demikian, tiga orang pakar penilai luar digunakan bagi menilai kesahan muka dan kandungan instrumen. Pemilihan pakar adalah terdiri daripada seorang pensyarah Universiti, Penolong Pengarah Lembaga Peperiksaan Malaysia dan Ketua Unit Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) Jabatan Pelajaran Negeri Johor yang mempunyai pengalaman melebihi 5 tahun dan mempunyai pengetahuan yang luas dalam bidang pendidikan. Hasil penilaian, ketiga-tiga pakar bersepakat menerima semua 68 item (100% persetujuan) yang disediakan dengan beberapa penambahbaikan dicadangkan untuk memudahkan pemahaman responden.

Analisis kebolehpercayaan yang dijalankan mendapati secara keseluruhannya (68 item) ialah 0.977. Kebolehpercayaan merujuk kepada ketekalan dan konsistensi instrumen mengukur konsep dan membantu menilai "kebaikan" suatu ukuran (Sekaran & Bougie 2016). *Statistical Package for Social Science (SPSS)* digunakan bagi menentukan kebolehpercayaan instrumen bagi mendapatkan nilai pekali *Cronbach Alpha*. Seperti yang ditunjukkan dalam jadual 1, setiap dimensi yang terdapat dalam KIPP nilai pekali *Cronbach Alpha* berada antara 0.899 hingga 0.971. Berdasarkan analisis yang dijalankan, menunjukkan instrumen yang dihasilkan mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi.

JADUAL 1. Analisis kebolehpercayaan instrumen

Dimensi	Nilai Pekali <i>Cronbach's Alpha</i>	Bilangan Item
Konteks	0.929	10
Input	0.912	27
Proses	0.971	23
Produk	0.899	8
Keseluruhan	0.977	68

KAEDAH ANALISIS DATA

Data kajian dianalisis dengan menggunakan statistik deskriptif dan inferensi. Analisis interpretasi skor min dinilai berdasarkan jadual interpretasi skor min yang dikemukakan oleh kajian Jamil (2002) dan Sahandri et al. (2014). Interpretasi skor min ini merujuk kepada tahap dimensi proses yang berada pada kategori rendah, sederhana, dan tinggi, seperti dalam Jadual 2.

Min	Interpretasi Tahap
3.67-5.00	Tinggi
2.34-3.66	Sederhana
1.00-2.33	Rendah

Analisis Korelasi Pearson juga digunakan untuk menguji hubungan antara tahap dimensi proses dengan tahap dimensi input dalam pelaksanaan PSAR. Kekuatan hubungan antara konstruk diinterpretasi menggunakan kaedah Davies (1971), seperti dalam Jadual 3. Analisis-analisis tersebut dilakukan dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Sciences (SPSS)* versi 20.

JADUAL 3. Tafsiran pekali kolerasi

Nilai pekali kolerasi (<i>r</i>)	Tafsiran pekali kolerasi
0.01-0.09	Boleh diabaikan
0.10-0.29	Rendah
0.30-0.49	Sederhana
0.50-0.69	Kukuh
0.70-0.99	Sangat tinggi
1.00	Sempurna

DAPATAN DAN PERBINCANGAN

ANALISIS TAHAP DIMENSI PROSES DALAM PELAKSANAAN PASR

Jadual 4 menunjukkan skor tahap pelaksanaan dimensi proses dalam pelaksanaan PASR di sekolah. Daripada analisis data, didapati skor min adalah 4.31 dan sisihan piawai 0.64. Seramai 28 orang (93%) responden memberikan persepsi tahap pelaksanaan yang tinggi iaitu skor antara 3.67 hingga 5.00 Tahap pelaksanaan dimensi diklasifikasikan tahap sederhana iaitu mendapat skor antara 2.34 hingga 3.66 seramai 2 orang (7%) sahaja. Manakala tiada responden yang memberikan persepsi rendah iaitu mendapat skor antara 1.00 hingga 2.33.

Dapatan analisis menunjukkan bahawa secara keseluruhannya, tahap dimensi proses (pemantauan, penyelarasan, sokongan pentadbir) dalam pelaksanaan PASR berada pada tahap tinggi dengan skor min 4.31. Hal ini jelas menunjukkan bahawa proses penjaminan kualiti yang ditekankan oleh pihak Lembaga Peperiksaan telah dilaksanakan oleh pihak pentadbir sekolah dengan penuh tanggung jawab bagi memastikan prosedur pentaksiran dilaksanakan mengikut prosedur yang telah ditetapkan. Dimensi proses berada pada tahap tinggi menunjukkan pentadbir di sekolah memberikan kerjasama yang baik dalam memantau, melakukan penyelarasan bersama dengan guru dan memberikan sokongan terhadap pelaksanaan pentaksiran dalam bilik darjah.

Guru amat memerlukan latihan berkaitan pentaksiran yang berterusan bagi meningkatkan pengetahuan dan kemahiran agar dapat melaksanakan pentaksiran dengan jayanya (Radin 2008). Menurut Raffan (2001) antara kunci utama untuk meningkatkan kebolehpercayaan dan memenuhi cabaran dalam melaksanakan pentaksiran di sekolah ialah memberi bimbingan kepada guru, menjalankan mesyuarat serta

memberi latihan berdasarkan keperluan serta memberi komitmen yang sewajarnya semasa melaksanakan proses pemantauan. Keupayaan pihak pengurusan menterjemahkan pelbagai pemikiran dan falsafah merupakan asas kepada kejayaan mencapai tujuan tertentu dalam PBS (Khodori 2013).

ANALISIS HUBUNGAN TAHAP DIMENSI PROSES DENGAN DIMENSI INPUT DALAM PELAKSANAAN PASR

Jadual 5 menunjukkan keputusan analisis pekali korelasi Pearson. Dapatan menunjukkan wujudnya hubungan linear positif yang kuat dan signifikan antara dimensi proses dengan dimensi input [$r(28) = 0.759$, $p < 0.05$]. Daripada dapatan kajian, kesimpulan yang boleh dibina adalah terdapat kemungkinan bahawa semakin kerap pemantauan, penyelarasan dan sokongan yang diberikan oleh pihak pentadbir, maka semakin tinggi pengetahuan, kemahiran, latihan dan kemudahan.

Kajian ini selari dengan dapatan kajian Mariani et al. (2016), Nurahimah dan Rafisah (2010) iaitu terdapat hubungan yang signifikan antara kualiti penyeliaan oleh pentadbir dengan efikasi guru. Majoriti guru memberikan persepsi yang tinggi terhadap pelaksanaan penjaminan kualiti (pemantauan

dan penyelarasan) yang dijalankan oleh pentadbir di sekolah. Menurut Tan (2010) pemantauan secara amali oleh pentadbir adalah penting bagi melihat sendiri pelaksanaan pentaksiran yang dijalankan oleh guru pentaksir di sekolah dan mengkaji di mana kelemahan yang timbul agar proses penambahbaikan dapat segera dijalankan. Malahan dapatan kajian Hamdan dan Mohd Ali (2005) mendapati bahawa guru amat bersetuju melalui pemantauan kualiti pengajaran dan pembelajaran dapat ditingkatkan. Dapatan kajian ini juga selari dengan kajian Siti Nor Aisah et al. (2018) yang berpendapat kemudahan, kos dan masa memberi kesan yang tinggi terhadap pengoperasian pentaksiran. Menurut beliau lagi, kemudahan, kos dan masa amat penting dan sangat membantu guru dalam melaksanakan pentaksiran ini di sekolah. Kekurangan sumber bukan sahaja memberi tekanan kepada guru malah menambah beban tugas dan masa untuk melaksanakan pentaksiran (Tan 2010). Sehubungan itu, sebagai seorang pentadbir, tindakan yang proaktif amat diperlukan terutama dalam menyampaikan maklumat-maklumat terkini berkaitan pentaksiran kepada guru serta mengambil tindakan yang sewajarnya untuk kebaikan murid di sekolah.

JADUAL 4. Tahap pelaksanaan dimensi proses dalam pelaksanaan PASR

Klasifikasi	Skor	Frekuensi	Peratusan (%)	Keterangan
Tinggi	3.67-5.00	28	93	Mencapai tahap pelaksanaan pada aras tinggi
Sederhana	2.34-3.66	2	7	Mencapai tahap pelaksanaan pada aras sederhana
Rendah	1.00-2.33	0	0	Mencapai tahap pelaksanaan pada aras rendah
Jumlah		30	100	

JADUAL 5. Hubungan Tahap Dimensi Proses dengan Dimensi Input dalam pelaksanaan PASR.

	N	Dimensi Input	Signifikan	Tahap Hubungan
Dimensi Proses	30	0.759**	.000	Kuat

** . Signifikan pada aras $p < 0.05$

KESIMPULAN

Kajian ini mengukur tahap dimensi proses dalam pelaksanaan PASR dan menguji hubungan di antara dimensi proses (pemantauan, penyelarasan dan sokongan pentadbir) dengan dimensi input (pengetahuan, kemahiran, latihan dan kemudahan) dalam pelaksanaan PASR. Dapatan menunjukkan tahap dimensi proses adalah tinggi serta terhadap hubungan linear positif yang kuat antara dimensi proses dan dimensi input. Namun, penilaian menyeluruh melibatkan dimensi dalam model KIPP perlu dijalankan bagi membantu pihak berkepentingan yang terlibat dengan PASR membuat keputusan sama ada program ini perlu diteruskan, perlu penambahbaikan atau ditamatkan. Pentaksiran Alternatif Sekolah Rendah (PASR) ialah bentuk pentaksiran pendidikan holistik

yang mampu mentaksir kemajuan semua kategori pelajar. Konsep pentaksiran acuan Malaysia menunjukkan kematangan sistem pentaksiran yang sentiasa melangkah ke hadapan. Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) menggunakan segala kebijaksanaan dan pengalaman yang luas membentuk pentaksiran mengikut persekitaran terkini. Dalam usaha memastikan agar pelaksanaan pentaksiran terutama PBS berjalan secara efektif dan berimpak tinggi, semua pihak berkepentingan harus memainkan peranan yang proaktif terutama pihak pentadbir, guru-guru, murid dan masyarakat agar pelaksanaan pentaksiran yang menggantikan sistem penilaian terdahulu memberi kesan yang signifikan terutama kepada pembelajaran murid-murid masa kini seperti yang dihasratkan oleh KPM. Diharapkan kajian ini menjadi galakan dan dorongan kepada semua guru

serta pentadbir dalam usaha melaksanakannya pentaksiran dengan lebih baik pada masa akan datang.

RUJUKAN

- Ahmad, A. 2010. Penilaian keberkesanan pelaksanaan kurikulum mata pelajaran sejarah menengah rendah tingkatan 2 di sekolah-sekolah menengah semenanjung Malaysia. *Prosiding Seminar Penyelidikan Siswazah UKM Volume 3*: 77–88.
- Aniza Ahmad & Zamri Mahamod. 2015. Tahap kemahiran guru bahasa melayu menengah dalam melaksanakan pentaksiran berasaskan sekolah berdasarkan jantina, opsyen dan tempat mengajar. *Malay Language Education Journal – MyLEJ 5*(1): 2180–4842.
- Arikunto, S. 2008. Evaluasi Program Pendidikan. *PT bumi aksara 227*.
- Azizi, J. 2015. Penilaian Pelaksanaan Kurikulum Pendidikan Islam Sekolah Menengah Berasaskan Model Context-Input-Process-Product (CIPP). UUM: Thesis PhD.
- Azizi, Y., Ramli, J., Hashim, S. & Yahya, N. 2007. Sejauhmanakah Model Stufflebeam (Kipp) boleh membantu dalam penilaian program pembelajaran? Dimuat turun daripada <http://eprints.utm.my/id/eprint/10558/1/4.pdf>.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. 2018. *Research Methods In Education*. Routledge 8th Editio.
- Colton, D. & Covert, R.W. 2007. *Designing and construments for social research and evaluation*. First Edit. Jossey-Bass.
- Creswell, J.W. & Creswell, J.D. 2018. *Research and Design Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. (P. Sage, Ed.) Fifth Edit. SAGE Publications Inc.
- Creswell, J. W. 2012. *EDUCATIONAL RESEARCH Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Sage Publication Vol. 66
- David, R., Thyer, B.A. & Padgett, D.K. 2010. *Program evaluation: An Introduction*. *Int.J.Ment.Hlth* Vol. 2
- Davies, J. A. 1971. *Elementary survey analysis*. New Jersey: Prentice Hall.
- Eryanto, H., Swamarinda, D.R. & Nurmalasari, D. 2019. Effectiveness of entrepreneurship practice program: Using cipp program evaluation. *Journal of Entrepreneurship Education 22*(1): 1–10.
- European Commission. 2018. Quality assurance for school development. Dimuat turun daripada https://www.schooleducationgateway.eu/downloads/Governance/2018-wgs2-quality-assurance-school_en.pdf.
- Faizah, M. 2011. School-Based Assessment in Malaysian Schools: The Concerns of the English Teachers. *Online Submission 3*: 393–402.
- Fakhri, A.K. & Mohd Isha, A. 2012. Isu pemantauan dalam kalangan pemimpin sekolah terhadap pelaksanaan pentaksiran berasaskan sekolah. *Journal Pengurusan Dan Kepimpinan Pendidikan Jilid 29 B*(ISSN 1511-4147): 27–36.
- Fakhri, A.K. & Mohd Isha, A. 2016. Isu kesediaan guru dalam amalan melaksanakan Pentaksiran Berasaskan Sekolah. *EDUCATUM – Journal of Social Science 2*: 1–7.
- Fitzpatrick, J.L., Sanders, J.R. & Worthen, B.R. 2011. *Program evaluation: Alternative approaches and practical guidelines*. 4th Editio. New York.
- Guo, W.Y. & Yan, Z. 2019. Formative and summative assessment in Hong Kong primary schools: students' attitudes matter. *Assessment in Education: Principles, Policy and Practice 00*(00): 1–25. Dimuat turun daripada <https://doi.org/10.1080/0969594X.2019.1571993>.
- Hakan, K. & Seval, F. 2011. CIPP evaluation model scale: Development, reliability and validity. *Procedia - Social and Behavioral Sciences 15*: 592–599. Dimuat turun daripada <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.03.146>.
- Hamdan, S. & Mohd Ali Sukor. 2005. Penyelidikan Pengajaran di Sekolah-Sekolah Kebangsaan Daerah Johor Baharu
- Hussain, S., Shaheen, N., Ahmad, N. & Islam, S.U. 2018. Teachers' classroom assessment practices: Challenges and opportunities to classroom teachers in Pakistan. *Dialogue 13*(4): 87–97.
- Kamaruzaman, M. 2013. Penilaian Program: Tinjauan terhadap konsep dan model-model berkaitan (Institut Aminuddin Baki): 1–13. Dimuat turun daripada <http://kamaruzamanmoidunny.blogspot.com/2013/01/artikel-14-penilaian-program-tinjauan.html>.
- Kamaruzzaman, A.M., Md Nor, S. & Omar, B. 2016. Model Penilaian Kirkpatrick: Mengkaji Pengaruh Komunikasi Terhadap Keberkesanan Latihan. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication 29*(2): 31–50.
- Khodori, A. 2013. Kepimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif Dan Inovatif. *Kolokium Pengurusan Pentaksiran Berasaskan Sekolah* (Institut Amniuddin Baki): 3–16.
- Kilue, D., Muhamad, T.A. & Pendidikan, F. 2017. Cabaran pengajaran subjek pendidikan jasmani di sekolah menengah di Malaysia. *Journal of Nusantara Studies (JONUS)* 2(June): 53–65.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. 2011. *Pelan strategik interim 2011-2020*. www.moe.gov.my/bppdp.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. 2013. *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025*. www.moe.gov.my/pppm
- Krishnan, G., Nair, S., Setia, R., Zaitolakma, N., Samad, A., Nurul, R. & Binti, H. 2014. Teachers' Knowledge and Issues in the Implementation of School-Based Assessment: A Case of Schools in Terengganu. *Asian Social Science 10*(3): 186–194.
- Lee, S.Y., Lee, S.H. & Shin, J.S. 2019. Evaluation of medical humanities course in college of medicine using the context, input, process, and product evaluation model. *Journal of Korean Medical Science 34*(22): 1–13.
- Lembaga Peperiksaan Malaysia. 2012a. *Kajian Berkaitan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS)*. Putrajaya: Lembaga Peperiksaan Malaysia
- Lembaga Peperiksaan Malaysia. 2012b. *Buku Panduan Pengurusan Pentaksiran Berasaskan Sekolah*. Putrajaya: Lembaga Peperiksaan Malaysia.
- Lembaga Peperiksaan Malaysia. 2014. *Panduan penjaminan kualiti pentaksiran berasaskan sekolah*. Putrajaya: Lembaga Peperiksaan Malaysia.
- Lembaga Peperiksaan Malaysia. 2019. *Panduan pentadbiran pentaksiran alternatif sekolah rendah (PASR)*. Putrajaya: Lembaga Peperiksaan Malaysia
- Mariani, M.N., Mohd Nazri, A.R., Norazana, M.N., Nor'ain, M.T. & Ahmad Zabidi, A.R. 2016. Hubungan kualiti penyeliaan pengajaran dengan efikasi sendiri guru. *Jurnal Kepimpinan Pendidikan 3*(3): 44–53.

- McNeil, R.C. 2011. A Program Evaluation Model: Using Bloom's Taxonomy to Identify Outcome Indicators in Outcomes- Based Program Evaluations. *MPAEA Journal of Adult Education* 40(2): 24–29.
- Mohamad Fadzil, C.A. & Abdul Jaleel, A.H. 2013. Menilai keberkesanan pelaksanaan Program Diploma Perguruan Lepas Ijazah Pendidikan Sejarah Sekolah Rendah di Institut Pendidikan Guru Kampus Pulau Pinang. *Seminar Pendidikan Sejarah dan Geografi (UMS)* 29–30.
- Naim, H.A. & Rohaya, T. 2014. Cabaran Pentaksiran Berasaskansekolah: Dilema Guru. *Prosiding Seminar Antarabangsa Kelestarian Insan 2014* 2014(April): 9–10.
- Noorzelianna, I., Norazilawati, A. & Saniah, S. 2014. Isu dan Cabaran Pentaksiran Berasaskan Sekolah Dalam Kalangan Guru. *Proceeding International Conference On Teachers Education (ICOTE)*
- Nor Hasnida, C.M.G. 2015. An Evaluation of The Implementation of The School-Based Assessment System in Malaysia. University Of Southampton: Thesis PhD.
- Norazilawati, A., Noraini, M.N., Rosnidar, M., Abdul Talib, M.H. & Wong, K.T. 2015. Penilaian pelaksanaan pentaksiran berasaskan sekolah (PBS) dalam kalangan guru sains. *Jurnal Pendidikan Sains & Matematik Malaysia* 5(1): 89–102.
- Nurahimah, M.Y. & Rafisah, O. 2010. Hubungan kualiti penyeliaan pengajaran dan pembelajaran di bilik darjah dengan efikasi guru. *Asia Pacific Journal of Educators and Education* 25: 53–71.
- Sahandri, M., Bin, G., Saad, N.S., Abdullah, S.K., Muhammad, M.M., Zaim, H. & Nasri, K. 2014. Transformation of Research Instrument Development in Education. *US-China Education Review* 4(10): 679–687.
- Sekaran, U. & Bougie, R. 2016. *Research Methods for Business*. Seventh Ed. John Wiley & Sons Ltd.
- Sharifah Hasima, S.D., Jamal @ Nordin, Y. & Hamidah, Y. 2017. Kesahan dan Kebolehpercayaan Instrumen Kajian Penyeliaan Berkesan. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik* 5(3): 50–61.
- Siti Nor Aisah, M., Hanapi, Z., Kiong, T.T., Mohamed, S. & Ridzwan, C.R. 2018. The Wilingness , Acceptance And Operation of Design and Technology Teachers on practice in School Based Assessment. *Sains Humanika* 3: 89–94.
- Smith, A.D. 2018. Using the CIPP Evaluation Model to Determine Participants ' Perceptions of and Experiences with a College Learning Support Program. Valdosta State University.
- Van Staden, S. & Motsamai, P. 2017. Differences in the quality of school-based assessment : Evidence in Grade 9 mathematics achievement Mathematics education in the South 1–10.
- Stufflebeam, D. L. 1971. The Relevance of the Cipp Evaluation Model for Educational Accountability.
- Stufflebeam, D. L. 2003. The CIPP Model for Evaluation. *International Handbook of Educational Evaluation* 31–62.
- Stufflebeam, D. L. & Coryn, C. L. S. 2014. *Evaluation Theory, Models & Applications*.
- Tan, C. 2019. Parental responses to education reform in Singapore, Shanghai and Hong Kong. *Asia Pacific Education Review* 20(1): 91–99. <http://dx.doi.org/10.1007/s12564-018-9571-4>.
- Vadsala, V. & Osman, K. 2015. Persepsi Dan Masalah Yang Dihadapi Oleh Guru Sains. *Proceeding: 7th International Seminar on Regional Education 2*: 1077–1082.
- Varatharaj, D. R. 2018. Assessment in the 21 st Century Classroom : The Need for Teacher Autonomy. *International Journal of Research and Innovation in Social Science (IJRISS II(VI))*: 105–109.
- Villarroel, V., Bloxham, S., Bruna, D., Bruna, C. & Herrera-Seda, C. 2018. Authentic assessment: creating a blueprint for course design. *Assessment and Evaluation in Higher Education* 43(5): 840–854. Dimuat turun daripada <https://doi.org/10.1080/02602938.2017.1412396>.
- Worthen, B. R. 1990. The international encyclopedia of educational evaluation (1990): 42–47.
- Yusof, B. & Musa, S. 2011. Kepemimpinan Guru Besar Dalam Pelaksanaan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) Di Sekolah Kebangsaan Daerah Kota Tinggi, Johor. *Unspecified* 1–9. Dimuat turun daripada <http://eprints.utm.my/11929/>.
- Zul Azwal, M. 2017. Pembinaan dan validasi instrumen penilaian pelaksanaan pentaksiran berasaskan sekolah (i-PBS). UPSI: Thesis Mater.
- Zulkifli, H. & Norazilawati, A. 2016. Penilaian Guru Sekolah Rendah Di Daerah Kinta Utara Terhadap Pentaksiran Aktiviti Jasmani, Sukan Dan Kokurikulum (PAJSK). *JPBU Edisi Khas* 18–24.

Mohd Huzaimi Abdul Manap
Fakulti Pendidikan
Universiti Kebangsaan Malaysia
Emel: p96675@siswa.ukm.edu.my

Zolkepli Haron
Fakulti Pendidikan
Universiti Kebangsaan Malaysia
Emel: zol@ukm.edu.my

Norasmah Othman
Fakulti Pendidikan
Universiti Kebangsaan Malaysia
Emel: lin@ukm.edu.my

*Pengarang untuk surat-menyurat, emel: p96675@siswa.ukm.edu.my